

cdvr.org.ua

Воля народам!

Воля людині!

За Українську Самостійну
Соборну Державу!

Б.Лот

УКРАЇНСЬКА
САМОСТІЙНА
СОБОРНА ДЕРЖАВА

1947 р.

УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА

П Р О Л О Г.

Ми на грані світів народились,
У колісці жорстоких степів,
Де шляхи ясні зорі значили
Й в височинь піднімався наш спів,

Де бродили, неначе стари
Джінгісхани й Атили грізні -
Волочили ярмо ми хозарів
І татарів, і ночі синів.

Та усе розплилось, мов тумани.
Ми знімались, мов сокіл до зір...
І греміли віки понад нами,
Ми росли і росли у простір,

Наче трави ясною весною,
Наче гомін побідних сурем -
Ми ішли гураганом пробосем
І до ворога кликали: "Йдемі!"

Ми не зрадою підлою встали -
Ми росли у пустелі віків...
Ми мечем, череслом ми брали
Перемоги широких степів.

Підкорявся Каспій нам бурливий
І кавказькі підхмарні щити, -
Візантія дрижала зрадлива
І до ніг нам упали: Ітиль,

Доростоль і Хорсунь, темні боги
Підполярних дрімучих лісів,
Де дикун жив, як вовк в темних норах
На коріннях і дикім жж вівсі.

Ми росли і трисяйво величне
Ми несли всім народам, краям

І палитиме сонце це вічно
Так, як в серці Вітчизна моя!

Хто ж цей шлях заперечити сміє
Й перекреслить на серці його?!
О, проклята монгольська Росіє!
Не потопчуть його стони горді!!!

Він яснітиме зіркою волі
Для далених віків золотих,
Як світів вогняна авреоля,
На могили, Дніпро й всі хрести...

-----0-----

Я ТАК ЖДАВ...

Я так ждав дня того...
І дждав я його, і дждав!
Он кругом, он кругом
Квітне даль золота - золота.

І паде, і паде
Ворог наш, як на сонці роса
А за ним грізно йде
Невидима, жорстка коса.

А за ним тіні Крут,
А за ним Базарі, Базарі -
Вони стяги несуть
На погибель кривавій зорі.

Вже палає Москва, й киніть градх
Ленінград вже пала костяний,
Україна живе,
Віта день, наче сон весняний.

Я так ждав на цей день
І дждав я його, і дждав!
Ворог наш вже паде
І душа вже моя молода!

X

X

X

Я не вмер, я не вмер!
Я і знову співаю пісні,
Як орел крила я розгостер
Над жорстокі, смертельні вогні.
Над віків далину
І кричу, і волаю я тму
- "Степ устан з далекого сну!
Уставай, Україно! Іде грім!" -

А вона золота,
Золота і блакитна, як даль
Заспівала далеким світам:
- "Я сильна, я грізніша, як сталь!"

І замовкла і знов,
Із грудей потекла, як фонтан
Кров свята, кров віків, добра кров -
Кров ця предків свята.

І я знову умер...
І лежу я, із жаху зімлів, -
Моє серце знов ворог роздер,
Крик моєт землі.

-----0-----

ЗНОВ ХМАРИ ЖОРСТОКІ.

Вже сонце, здавалось, трисвітле сіяло
Над нами і зорі блакитні цвіли,
І-камінь неводі з плечей ми знімали,
І шлях нам в просторі надзірні стеливсь.

І знову насунулись хмари жорстокі,
І знову нам мріт розбили громи -
І далі далекі, і далі високі
Відвічний нам ворог пожаром затьмив.

Здавалось, навіки уже він пропащий
Згорить він, зотліє в некольнім вогні,

Загіне розчавлений в демона паці
І сліду не стане його на землі...

Та знову, та знову він суне, як змора!
Та знову криваві його всі сліди -
Палають Вкраїни квітчасті простори
І гинуть і люди, і зелені сади.

О, Дніпре святий наш! - Колиско Вітчизни,
Чому ти затих?! Чи не бачиш ти сліз?!
Коли ж понесеш ти на крилах прерізних
Знов гомін свободи на нашій землі?! -

Дивися: у крові в нас руки і чола,
Сини твої славні й хоробрі колись,
Кайдани волочуть - кайдани монгола -
О, встань! Загреми і громами займись!

Хай буря займеться! - Оркан гураганний!
Хай степ підніметься з кривавого сну -
Бо рани на серці, в душі нам теж рани
І оцту долляли до ран, і полину.

Збудися, збудися! О, Дніпре могучий!
Колись ти на крилах светх бураних
Носив нас в Скутари, де гордий жив турчин,
Що страшив Парижі, Берліни давні.

Збудися і крила свет розпрости
Над степом, що здавлений катом Вітчизни,
О, бурю, встань і гори, і гори!
Хай кров наш, хай крик наш зніметься за-
лізний.

-----0-----

В ОГНІ МОЯ КРАТНА.

В огні і крові знов горить
Моя завітчана Вітчизна -
О, ні! Ті не покорить!
Не вбить її мечем залізним!

Вона живе, немов Антей
Незборений герой античний,
Хоч кров її тече з грудей,
Та стяг її цвіте величний.

В крові її вогні горить уся
Моя незламана крива...
Мій срібнолентий тихий Сян
Вже кров'ю в океани плине.

І кожен крок землі просяк
Вже кров'ю, мохом і сльозами,
Де клен і дуб росте, там гак
Зловіщий висить - смерті знам'я.

А там, де мати молода
Співала сину колисанку,
Де паслася зір череда,
Там сталінська орда - смерть ранку...

О, миротворці всіх крив, -
Пилати згорблені лукаві -
Не змити крові з храму стін
У "переможній" вашій "славі"!

Колись вас прокляне онук
На історичнім пергамені -
За нашу кров, за пекло мук,
Що кинули ви нас гієні...

Колись як зродиться життя
Нове на нашій бур планеті,
Як залопоче волі стяг
І ми розгромлені поети,
І ми забиті плугарі,
І ми задушені у надрах,
І ми голодні нуждарі,
Устанем волі авангардом.

Немов Христос зійдем з Голгот -
Ми будем, будем незборимі!
Тоді зійдете з слав висот
Всі "миротворці одержимі"!

-----0-----

...МИ ВИЙШЛИ НА ШЛЯХ...

Як сонце заходить на землю -
Ми вийшли на шлях вогняний, -
Як промінь у темрявах темних,
Як вітер буя весняний...

В садах солов'т вже співали
І люди - всі сестри й брати, -
На чола вінки нам вкладали,
Во шлях наш був правий, святий.

Його нам вертали кістками,
У бурі грізного життя,
Хоробрі звитяжці гетьмани,
Що кріпко держали наш стяг.

Що вмерли у ^ванього у муках
жорстоких, у тюрмах Москви,
На ринках Варшави, під звуки
Катівським сурем бойових.

Та з серця не вирвали світла,
Що степу світило вночі -
І помста в душі нам завітла
Грізна, як вогненні мечі.

Ми вдарим, ми вдарим, ми вдарим!
На трони сатрапів усіх!
І зникне неначе примара
Над світом їх тінь зла вовік!

Х
Х Х

Даремно, даремно, даремно
Пливете на шлях наш святий -
Цілує ввесь нарід ту землю,
Де гомін йде наш бойовий.

Ми міти прийдешнім законам,
Ми зорі далеких віків, -
Вам серце на смерть вже холоде,
Що волю несемо з степів.

Та знайте, о звірі кентаври!
Ви впадете в прірву страшну,
Над нами заграють літаври
Про сонце, воскресну весну!

-----0-----

Г ПОКЛИК

Хтось тихо застукав до мене
І вістку крилаву приніс
Чи казку, чи мрію вогненну,
Чи снилось давно це колись -
Ні, чую слова горді - смілі,
Що наче вогонь бураний
Вливається в серце зотліле -
Він кличе у гай йти за ним.

Це кличе мене Україна,
Погровлені села, міста,
Москвою порубані тіні -
До бою, за волю, устань!

І руку стискаю повстанця:
- Виходьмо, на бурю ідім! -
І мати не кличе: Останься!
Лиш хрестить по наших сліді.

Х

Х Х

Ідемо, мов тіні полями
І стукає серце моє,

Десь ворог заліг перед нами -
Він зараз те серце уб'є...

Що жахом наповнене чорним,
Хай сталю воно все горить!
Хай лється в простори надзорні,
Де сяє звитяців блакиті!

Хай пісня в нім радісна дзвонить,
Як рання, квітчаста весна -
Мов криця воно заходоне,
Як гляне смерть в очі злісна.

Ідемо полями, а жито
Шепоче так ніжно до нас...
І медом так пахне неспитим -
О, жати надходить вже час...

Ми вийдем, ми вийдем з косами
Вогнем западають поля
І небо зжовріє над нами
І збудиться наша земля...

х х

Ось друг мій опинився преславний,
Приліг на повковій межі
І шепнув до мене: "Бегдане,
Мавзера сміливо держи! -

Там ворог - московські чекісти..."
Рукою вказав на хутір,
Де вогник зайнявся іскристий
І згас вмить: там підлий вампір!

На нас він під гаєм чатує...
Даремний, даремний це труд -
Земля його чує й вартує
Синів своїх. Це не забудь!

Ось зараз тебе, лютий звіре,
Вона розсіче, покара

За люті каторги Сибіру,
За чорну неволю Дніпра!

X
X X

І враз немая наче грохоти грому
У тиші зірвались нічній
І в гуку у тому страшному
Не крикнуло серце в мені...

Мавзер мій гремів, наче буря
І смерть він у темінь зсилав,
І темінь заклягла понура
Зірками вогнів зацвіла!

І тіні упали ворожі
Під тихим, мовчазним садом,
І з криком упали тривожним,
І змівкло все знов кругом.

І десь надо мною угорі
Засяла блакитна зоря -
О, зоре майбутніх просторів!
Заквітне Вітчизна моя!

X
X X

Та що це, мій друг не говорить?
Так тихо лежить на межі -
Лиш очі його, наче зорі...
І вмерло в моїй щась душі...

Лежить він, залитий весь кров'ю,
Лежить непорушний такий,
Сьогодні ж із ним ще ішов я -
О, друже! О, друже, ти мій!

Не чує мене він, не чує,
Як статуя чорна лежить,
Залізо замовкло цілує
І дивиться десь у блакить,

У темінь нічну непроглядну,
У простір далеких степів -
О, вечір України принадний
Тебе він до смерті любив.

Завіщо, завіщо згасив ти
життя це квітчасте, ясне?
Він зорі твої всі любив такі
Палав же твоїм він вогнем.

О, хмари розсуньтеся чорні,
Хай світять планети усі!
Впав друг мій за сяйва простори,
Впав друг мій в холодній росі.

І хмари, неначе почули,
І далеч просторів знялась.
Закукали в гаю зозулі
І зорі вогнем зайнялись.

І місяць, мов човен срідлистий,
Над полем, мов сторож устав
І жито схилилось намістом,
Молитву хтось далям шептав.

X
X - X

І сам я іду сірим полем;
Я друга мого поховав,
Де буйно співає тополя -
Він нічю там зорі стрічав.

Він як нічю там марив чудесну
Поему далеких віків,
Поему Мазени воскресну, -
Там зорі блакитні лічив.

Вони міріадами сяли,
Неначе стари вершин
І серце його піднімали
В верхів'я безмежне, з низин.

Немає його, вже немає.
Тополе, тополе, співай!
Хай пісня над ним твоя сяє,
Тополе, під хмари буяй!

Х

Х   Х

Іду я, ось синя діброва...
Он стільки чорніє могил...
Діброво, чиєю ти кров'ю
Напоена? Браття тут лягли,
Що волю любили і гордість,
Що смертю розгромили смерть.
Тут згромлені сталінські орди,
Упилися кров'ю уцерьть.

Іду я і зорі за мною
Блакитні і срібні ідуть,
А в серці бує весною
І цвіти, як зорі цвітуть.

О, вороже, лютий, снажений
Виходь же. Виходь же ввесь стань!
Моє уже серце вогненне -
У нім палахкоче вже грань!

Х   Х

ТРИ ВОТ.

/Баллада/

Вже бій прошумів гураганний,
Вже сонце піднялось в гат,
Лиш це на квітчастій поляні
Змагаються юні ват.

Тх трьох лиш осталоє із триста:
Вогдан і Іван, і Степан.

Їх очі сяють іскристо,
Як зір в вишині океан.

На чолах у них сяє цятка
Тривістрам вогненным, святим,
В руках їх співають десятки,
Умерти не страшно тут їм,

Хоч ворог натживсь навколо,
Хоч рани прелюті печуть,
Хоч впали їх друзі, як колос.
О, зброт вони не здадуть!

Не вличте, предляті катюги,
Живими не візьмеш ти їх!
Умрут за свободу, та другі
Повстануть на люті бої. -

І вдарять вони, як лавіна,
Як буря могуча, страшна -
Почує цей зрив Україна,
Пробудиться в бою вона!

Хоч хмара насунулась чорна,
Натжились злючі штики
Та трійка стотть непоборна
З вогня не спускає руки.

І косить ворожіт лави,
Що хмарою збитою йдуть
І кров'ю вже зрошені трави,
І квіти, мов люди падуть.

І вітер затих трепетливий,
Берези схилились з ляку,
Замовкли пташиніт співи,
Сховавшись в блакитнім гайку.

Гремлять і дзвенять скоростріли
- Здавайся! Здавайся! - луна.
Та трійка лежить заніміла
В екстазі, як промінь ясна.

Раз в раз натискає рушниці,
Раз в раз вибухає вогнем -
Тм райдуга в далечі сниться -
Як янгол над ними з мечем.

Тх кличуть пороги Дніпрові
І бурі луна, Батурин,
І ріки пролитот крови,
І згарища чорні і дим.

"Помститься! Помститься!" - Мазера
Гукає на білім коні -
Хай пісня свободи над степом
До зір досяга в вишині!...

"Помститься!" - Це лицарів тіні
Схилились над нами. Війці
Це славні вільнот кратни,
Що смерті убрали вінці,

Що волю найбільше любили,
Що волі клонилися лиш
І кату в ярмо не схилились -
Неволя ж бо смерті страшніш.

О, помсто! О, помсто, крийлята!
Схилися над ними крильми -
Потугу тм дай! Хай відплата
На ката спаде, як громи...

Хай в поросі ляже лукава,
Несита, кривав Москва!
Хай трійки розноситься слава,
Де воля у серці жива...

Х

Х

Х

І знову, і знову рокоче
Над трійкою сальви салют.
О, люті ворожіт очі
Вогнем вас неситі заллють.

Ось внаві вже Богдан - друг. "За тебе,
За тебе, Вітчизно моя!"
Цей крик почули: гей, небо
І кров'ю залита земля.

І ворог оглух. Зупинився
В тривозі в ліщині, кущах,
Ось сьомий вже наступ розбився,
Над ворогом зморю страх -

Він крила розняв - чорні крила
І ворог, мов гаддя, заляк.
Кричить він: "Узять їх не сила...
Не взяти цих трьох гайдамак!"

- "Стріляйте! Вперед без розмови!
Бо куля застрягне вам в лобі /-
Лютує полковник багровий -
"Стріляйте! Бо всім вам тут гробі!"

Та сальва остання Івана
У черево в'тлась його...
Й замовк у німому конанні -
Лягла знову тиша кругом.

І чути було, як головки
В траві піднімали квітки
І сині, і білі їх шовки
Сплітали героям вінки.

І десь за зеленим узліссям
Співав жайворонок малий,
І гомін весни з далі нісся
На крилах блакитних надій...

Та тишу і знову роздерли
Рушниці, гранатів розрив.
І гай задріжав і завмерло
І знову, знов дим все закрит -

Знов хмара ворожа, мов буря,
Насунулась злучим клякхам кільцем -
"О, враже підступний, не здуриш,
Востанні тебе розсічем!

"Востанні у серце гадюче
Набот пошлемо вогнем
І ляжем у гаю квітучім,
Навіки у пісні заснем..."

Іван це гука. Він десятку
Богданову, змовклу підняв
І косить. Кругом по порядку -
За лавою лаву, мов з пня.

А юний Степан знов гранати
Метає у чорну юрбу -
"О, мий, Україно, нам - Мати!
Лети, піднімайсь в голубу

Нескінчену даль! Ми для тебе живемо
живемо! Ми серце своє
Тобі віддамо у потребі -
Воно ж зараз бурєю б'є!"

Та ворог, мов адом посланий,
Вмирає й йде, і йде,,,
Гремить і гремить гураганом -
До штурму нові все веде.

"Вже близько, вже близько він, брате" -
Шепоче Іван - "Бий, Степан!"
Й остання смертельна граната
В ворожий ввірвалася стан -

І десять сносила червоних
І зойком завив синій гай,
І знову подались колони,
Лиш крові остався ручай...

Застигло усе в очікуванні
І сонце сховалось за бір,
І тиша страшна на поляні,
І кат причатвся, як звір.

Він знову, неначе гіена
Завис... ударить, як грим;
І клекіт зніметься вогненний
У борі столітнім старім.

Х
Х Х

Вже зорі засяли над гаєм
І місяць піднявся, як кров,
А бій ще гремить, не втихає,
Ще трійка держить хоругов.

Помарпана кулями рясно
Лопоче вона угорі -
О, враже, і ще передчасно
Радіти. Чи чуєш? Знов грим.

І знову ти кров'ю залився,
І знову, і знову падеш -
О, враже, дивися, дивися,
Он заграва степом гряде.

Це тіні устали з могили,
Це предки почули цей бій.
Убити тобі їх не сила
В тривожній катувань боротьбі.

Хоча жахом зайнявся ти страшенним,
Немов кровожадний опир -
Упадеш із криком вогненным,
Як встануть до бою степи...

Дивися: поветанці клякнули
І руки до зір підняли -
Твот не чіпають їх кулі,
Неначеб це тіні були.

Чому ж ти закляк у тремтінні?
Чому ж не стріляєш по них?

Ти чуєш: живе Україна
У тихих серцях вогняних!...

Стріляєш! Даремно! Ніколи
Не вб'єш, не уб'єш ти вже їх!
Вже слави цвіте авреоля
Над ними і в тихім гат!...

І зорі урвались з вершини
І іскрами згасли вгорі,
Тх бачила вся Україна -
Вона вже метою горить!...

Чи чуєш, тиране кривавий?
Дуднить і клекоче земля -
Ідуть уже месників лави
Це кара страшна йде твоя.

Х
Х Х

Від Сяну до Дону, Кавказу,
Від Чорного моря, степів,
До півночі лісу Євразій
Клекоче зажевря вогнів.

Там ллеться потовами в ріки
Братерська жертвна кров,
Там біє йде жорстокий, великий
За волю, за серце любов.

Упало вже тисяч багато
У лютих із катом боях,
Мільйони коня в казаметях
Сибіру, Уралу й тайгах.

Незламно стоить Україна,
Вітчизна хоробра моя;
Квітуча в вогненних рутнях
І сонцем майбуття сія.

Не зломить її зажерлива,
Несита, жорстока Москва.
Іде вже епоха бурлива,
І сонцем заміниться тьма.

Над Сяном, Кавказом і Доном,
Неначе підхмарний орел,
Наш прапор свободи долоні
Розковані крила простер.

І встануть закуті в кайдани,
І встануть убиті в борні,
Як буря жорстока нагрянуть,,
Як заграви помста, як гнів...

-----0-----

"РОСІЯ"

I

Ти виросла в нетрах туманних,
На крові карала і фіна,
У темі вся і нікому не знана -
Цвіла вже тоді Укратна:

Ольги, Ігори прегрізні
Славили її між світами
Їх роти звитяжні, залізні
Закони писали щитями -

У шкурі ти вовчій, воночій
Вбивала і Кому і Мер'ю -
Ми славі - культурі квітучій
Уже відчинили всяж двері:

В нас золото^М храми ~~в~~ширтіли,
Були в нас вже "Правди" закони,
Співав в нас Боян орлекрилий
І мудрі росли Іларіони.

Там глуха страшна безпросвітна
Де твоє, Росіє, начало -
Ти дика, як вовк непривітна, -

Імені твого не знали.

А китів, як сонце сіяв:
Про нього співають поети
Незнані, і слово палає
Про лицарські чини у стени.

Із завистю чорною дишеш,
Розбійника шлеш Боголюбя;
Пожаром і кров'ю все нищиш,
Во сонце для тебе - це згуба.

І знову ховаєшся в пущі,
У нетрах лісів непроглядних,
Немов той слимак в шкаралущу,
Щоб чигати добичу зрадно.

II.

Як орди ішли Джінгісхана,
Долоном ти вилала до ніг -
Прийняла покляном тирана,
І неє так упасти не міг.

Ми вийшли напроти монгола,
Над Калкою стали на бій
І слава рознеслась довкола
У далі світів голубі...

І вналі Мстислави хоробрі,
І всі Дністра, і Дніпра,
Та в степі завернулися орди
Посічені, зморені з ран.

І потім, як ти волочила
Татарське ганебне ярмо, -
Ми, наче орел волі крила,
Степами в віках несемо.

Встають у нас Байди, воленосці, -
Косинські, Ружинські, Конаш
На крові гарячій їх і костях
Збудований храм вільний наш.

А ти із тавром зла і холопа
З'явилася в ганьбі на світ -
З презирством дивилась Європа
На Грізних Іванів і Міть,

Що мордом "єднали" державу,
Що кров'ю значили свій плях.
Законом у тебе кривавим
Був кат і опричник, і страх.

І де ж твоя слава, Росіє,
Що нею хвалишся раз в раз?
Ти навіть сказати не вмієш
В який народилася час.

Ти ж наше уквала наймення
Предків далеких віків.
Й кричиш ти: "Ми Ольги плем'я!"
Ти плем'я рабських парів...

III.

Якбурю свободи над нами
Хмельницький, як знам'я підняв,
Як вже над Вікратни степами
Крикнулася воля в піснях,

Як мовті Води, Пйлявці
Лягли Богданові до ніг,
Прийшла ти, як змія лукава
На наш сонцедайний поріг.

І руку зрадливу і хижу
До згоди ти нам подала,
І стався всім на вдивовижу
Хмельницького Переяслав.

І наче павук павутинням
Ти душу трогла вільну,
Роздерла на двоє Вкраїну,
Неволю дала їй страшну.

Убила гетьманів: Мазену,
Павла Полуботка. В Сибір
Козацтво з квітчастого степу
Загнала, в далекий Таймір.

І храми ограбила наші,
І сяйва культури квітки -
В твоїй же загинули пащі
Підзирні Вкратні віки.

Кониські, Полоцькі, Ростовські,
Богдановичі й Гоголі
Занесли в твою грязь московську
Культуру моєї землі...

Та мертва ти йдосі і днеш
Туманними нетрами ца,
Криваво шляхи свот пишеш,
Хоя крові напилася вщерть.

Та чуємо серцем ми дужим,
Що твій крок у пропасть веде -
Ти впадеш в кривавій калюжі
І зникне навіки твій день.

ХУ.

Ти наче із казки примара
У нетрах туманних свогх,
Очікуеш кривавого дару
У люті пекольній, вогні...

Вбиваеш черкаса, грузина, -
Узбека і Кіргіза в степах,
Литву і Польщу й татарина,
І якутів в морозних тайгах!

Й ростеш і ростеш на тх тілі,
Як зрадний, кривавий скорпіон,
Тх кості замитаеш зотлілі
Під свій вже розточений трон.

І прапор підносиш багровий,
І братом зовеш всіх слов'ян,
Та в тебе немає любові,
Лиш люті жевріє бурян.

І смерть за тобою крокує,
Знов волю ти губиш Дніпра,
Ллеш в чашу ти нашу отрую,
І дишеш вогнем опира.

Та знай же: колись в ранку синім
Жахнешся ти діла свого,
Ти мертва у нетрах застигнеш
Від згуку грядущих каторг.

Це встануть: Вкратна, естонці,
Литва, лотись і Кавказ,
І воді засяє тм сонце,
Настане тх радості час.

Зотліє барліг твій у бурі
В останніх жорстоких воєн,
І буде усе знов понуре
У тебе - і сонце, і день.

-----0-----

І ЗНОВ...

І знов упав хтось - брат це мій,
Упав від ворожат він кулі
І не заждав день весняний,
Як закують і знов зозулі.

А близько, близько та весна,
Що буде буря стоголоса,

Що загорить уся в вогнях,
Яка нам снилася лиш досі.

Яку чекали ми в віках
На берегах стін Вавилону,
Яку носили ми в серцях,
Як казку зваону, невідому.

Вона вже йде: гат тремтять,
Про неї вже пташки шепочуть,
Громи уже тт громлять
У темні грізні ночі...

---#---

х х

Невже це смерть: хрести, Голгота?
Невже на муки йдуть раби?
Вмирають ті, що з соромами
Втінають з поля боротьби.

Вмирають ті, що у стіп сатрапа
Схиляють голови свот -
За срібняки цілують лапу,
Яка задушить в ласці їх...

Вмирають, ті, що у тремтінні
Ховаються в тісний куток,
Що ходять з жаху, наче тіні
Й тривожить їх їх власний крок.

Голгота, хрест - це волі сурми!
Благословенне будь життя,
Що кличеш йти в Голготи штурми
За воскресіння сьйвний стяг!

---0---

ЗАЛІЗНА ВЕСНА

Зацвіла вже весна золота
У галях. Наче море,
Зеленіють, буяють жита
У блакить над простором.

У гаях кучеряві цвітуть,
І пливуть білі хмари,
Наче птахи у далечі путь,
Наче срібні отари.

Та чому не співають пташки,
Як колись у минулім?
Чом сховались вони в груди сніг
І про радість забули?...

Тут, під гаєм у крові лежить
Партизан синьоокий -
Він упав на повковій межі
У змаганні жорстокім.

А он мати лежить молода -
Її груди пробиті,
А там в згарищах чорних рида
Її син несповитий"...

О, весно, ти цвітеш десь світами,
А моїй ти Вітчизні
Несеш кров, несеш смерть всім степам...
Несеш клекіт залізний.

О, весно, чом для нас ти чужа?
Ти ж тут вічно вікуеш...
Чом несеш ти вогонь і пожар,
І розпуки отрую?!

Та не зломив ти нас у борні!
Ми устанем, устанем!
Наше серце клекоче в вогні
Життям гургану...

МОСКВІ

Ти нам волю несеш -
Ми знаєм, ми знаєм!
Ти вогнем і мечем
Ті нам посилаєш...

Кров'ю злита уся
Земля України -
Від Кавказу по Сян
Безодня ругни -

Де цвіли у садах
Квітучі оселі,
Де синіли жита
Й дзвеніли веселі

Парубоцькі пісні
І сміхи дівочі,
Де падали вогні
Святойванські ночі, -

Там нагайка січе
І кров там промінна
Скрізь розлита дощем -
Братерська невинна...

Ти щасливе життя ~~милішим~~
Несеш нам. - Ми знаєм
Твій скривавлений стяг -
Свобода нагав...

Ми з торбами старці
Мандруєм шляхами -
Нам на плечах рубці -
Свобод басамани.

Ми вмираєм із ласк
Твоєї конституцій,
Та вже чуємо брязк
Мечів революцій,

Що зметуть із землі
І сонце, і зорі,
Що забрали нам хліб
І волі простори...

-----0-----

ДО ЄВРОПИ

Лежиш ти на лаврах, Європо,
І п'єш перемоги вино,
А вік наш втікає галопом
У пропасть бездонну, на дно...

Немов Буцифал Олександра -
Спинити не можна ніяк!
Нує вже в твоїх чорних надрах
Зневіру кавказький маняк!

Підкопи в Парижах і Римах,
В Лондонах засіяний струн,
З блади в пожарах і димі
Іде вже на рапти ті - труні!

Не бачиш того і не чуєш,
Хоч дише вже змори приказ -
На лаврах усе бенкетуєш
І тости ликують раз у раз.

Та часом вас будить шум бурі,
Моєт Вітчизни вогні
Лякнетеся часом, понурі
Влукаєте ви і нудні.

Во що ж вам якась Україна,
Во що ж вам до того, що кров
Там летиться гаряча й невинна
В далеке море й Дніпро.

Це трохи розради, сензацій
У "Таймсах", "Геральдах" нудних:

"Встав нарід геротв козацьких"
"В стінах ще меч не затих..."

Отак це Європі цікаве,
Лоскоче тихенько у бік
Вітчизни мост заграви,
Розірване серце на штик...

Лиш часом з "пустинь вопіющих"
Черчілі озвуться твот: -
Завісу відкриють - грядущі
Покажуть у бурях вогні...

Здвигнеш ти плечем лиш сонливо,
- Нічого ж страшного нема -
Для чого ж цей крик хворобливий
Черчілів, що вирости в темних?...

На Сході квітуча свобода,
Скрізь сонце сіяє кремля,
Бувають у часті народи -
Блаженна це ж здвигів земля.

Ростуть там в блакить Дніпростани
Заводи стають із руги,
Звитяжні співають песні
Поети республік - крати...

І дружність цвіте там величя,
Венявість загинула там -
Народи ідуть в сяйму вічність,
На стрічу часливим вікам.

Обман це "залісні завіси"
Черчілів туманих усіх -
Загибель над ними вже висить,
Європо, засмійся ти з них!

Нових ти приймаєш пророків,
Нових пролетарських месій.

Облуду цілуєш безону,
Що шепче примани, як змії.

О, яблуко знань ти розкусиш
І серце застигне твоє
- Отрує, отрує нас душить -
Од жаху об поли заб'єш.

О, слухай, Європо! О, слухай!
Збудись! Приложи до землі
Зачаджене равтами вухо
І очі розкрий в сірій млі.

Від Балтики аж до Японії
Кують п'ятирічки ножі,
Кують для світів турагани,
Кують там ненависть в іржі.

Європо! Лежи преспокійно
І равти "звитяцям" справляй,
В маразмі пісень елегійних
На бурю із Сходу чекай!

Лежи й спи. Рузвельтів виконуй
Завіти про "дружність світів", -
Куються залізні колони,
Що сповнять вам "мріт святі"...

Розгромлені будуть Парижі,
Льондони, Нью-Йорки і Рим
Катюші, Андруші їх злижуть,
Останеться: камінь і дим...

Над світом засяє кремлівська
Кривава свободи зоря
І мертва душа гоголівська
Воскресне на наших скверах.

І наші багаті культурферми
Колгоспом "квітучим" назвуть,

Вам очі в затилок обернуть,
В "фуфайку" вас рвану вберуть.

А замість бульйону - макуху
На десерт дадуть по воді
І снажуть до вуха - не слухай,
Очам - не дивіться, ідіть!

І драні, й голодні, і гнані
"На запад" підете по хліб,
І з голоду станете п'яні,
Неначе мервецький похід...

Європо, Європо! Колиско
Парижів, Лондонів усіх!
Вже змори твост день близько,
У бурях прийде він страшних!

Ростиш ти Дюклі і Торезів,
Тольятів Фаланнів ряди
На сьйвних бульварах несеться
Гроза їх страшна - чорний дим.

В Марселях, Мілянах, Гаврах
На Схід простяглись кулани,
З Кремля всі чекають літаврів:
- Європу беріть на штики! -

Як ранку одного задзвонить
На вежі кремлівській курант,
Торези, Тольяті в колонах
Войових завивть: "Ура!"

Святі тоді стануть Черчілі
І Далес, і Трумен, і Херст -
Візьмеш ти у руки зомлілі
Їх слово, вогонь наш і хрест.

Та пізно, та пізно вже буде!...
Розчавлені зникнуть міста, -
Ти двигати будеш на грудях
Голготу Вкратни й Христа.

І рапти забудеш п'янливі,
І кликатимеш до Дніпра:
"Удар же, удар же, бурливий!
У серце страшного звіра!"

-----o-----

СПОВНЕНА ЧАША.

Вже сповнена терпіння чаша
І звершено усе уже:
Голгота, хрест - це радість наша,
Потам воскресення з пожеж...

Розп'яти? Вбита Україна?
І правда з нею на хресті?
Не впав народ ще на коліна
Перед сатрапом на путі!

Не впав! Не впав! Закляклі руки
Підняв він катові до віч
І кличе у страшенних муках,
Що вже кінчиться злота ніч.

Уже здригаються основи,
Землі і зорі вже тремтять,
І наш вінок сія терновий,
І родиться нове життя.

Вже звершено усе предвічне,
Що суджено в віках для нас.
Встає майбутнє нам величне
У сяйві мук, страшних екстаз.

Встає розп'ята Україна,
Мов богочоловік - Христос.
Ті воскресна пісня лижне!
Невже ті заглушить хто?!

Ніхто! Ніхто! Не розстріляєш
Ті, Москво, із нагана! -

Вона росте, гремить над краєм!
Вона горить із земних надр!

Замреш, замреш і заходонеш,
Як над тобою загремить!
То знай - це наші йдуть колони!
Дрижи і знай, воскресли Ми!

-----0-----

ВЖЕ ІДЕ ВОНА...

Вже йде вона. Вже в далі блісло,
О, буре, буре вогняна!
Чому над степом ти зависла?
Так близько ти мого вікна.

Я стільки днів тебе чекаю,
Чи не застукнеш: ходи!
Я гураганом бур палаю,
Щоб вже іти в твої ряди!

Застукай! вирви наші двері
І заспівай нам гімн новий
Під звуки грізних артилерій:
Вставай! Вставай! живи, живи!

Ми вийдем всі тебе стрічати,
Немов місяю всіх місяй, -
О, буре, буре, грянь крилата
На ранок сонний мій!

Дивись: все в трепеті чекає...
Де радість села і любов,
Кривава помста там палає,
Священна наша лється кров.

Стотть там шибениць ряд грізний
І не ридають матері -
Бо серце їх уже залізне, -
Їх слези висушли старі.

О, буре, буре океанів!
Удар в знеможенім степі!
Удар, удар у сонний ранок
І чашу перемоги спий!

Ми пісню заспіваєм сядвам
Твоім - залізом і вогнем.
Ти бачиш: по слідах кривавих
До тебе, буре, ми ідемі -

-----0-----

ПРАПОР

Світанком у синім гат,
Як зорі погасли блакитні
Я мертвий лежав на землі,
Ворожим багнетом прошитий.

Під мною наш прапор лежав -
Я впав з ним у грізному бою,
Як гордо на вітрі співав
Він слово святе, наше: «Воля».

І ми умирали під спів
Цей гордий, і ми наче буря
Надморських далеких степів
Зривались під цей спів до штурму.

О, знаю, о, знаю це я,
Він знову допече сьогодні! -
Мого підніме чиясь рука
На бот всенародні...

І бурю Сян зарокоче,
Дніпро преславутий і Дон.
Мільйони устануть на почин...
На клич незборимих колон.

х

х

х

Лежить біля мене сестра,
Сестра-жалібниця Уляна -
Вона з-за порогів Дніпра,
Де слава вітала Богдана.

Де зорі ясні, золоті
Рукою зривала, мов квіти
І в серці гарячим простім
Леділяла радості міти:

Про славу предавню в стени,
Де бродив Сірко нестрашимий,
Де волі лунав гордий спів
У бурях пожарів і диму.

Тепер біля мене лежить,
Замкнула тремтливі повіки,
А серце ще й досі кричить:
"Вітчизно! живи нам навіки!"

-----0-----

МАТЕР ДОЛЬОРОССА.

/ Скорбна мати /

На полі безлюднім пустім
Підстрілили серце крилате
Моє, та вогонь святий в нім
Не згас, він цвіте, як багаття.

Я чую, як ворог лихий
Лютує над мною зі злості.
Він знає, він знає - на бій
Устануть мот з гробу кості...

Ось кинув у рів він мене,
Де вчора собак хоронили...
Даремне! Даремне! - вогнем
Дихну я могучим з могили!

О, вороже, лютий, лихий,
Лютуй, скаженій же зі злості,

Устануть, устануть на біі
Мот порозкидані кості.

Х
Х Х

Ось мати до мене прийшла
І німо лиш руки зламала,
І очі угору зняла
Я мов мармур над мною стала.

Ні одна не впала слюза
З очей тій блакитно-спокійних.
Я знаю: розпуки гроза
Тм серце жахом не обійме.

Ні! Мати не впаде до ніг
Жорстоким катюгам в молінні
І не благатиме їх
За тілом мотм у тремтінні.

Як Ніоба стоятиме тут
На мотї і братній могилі,
Хоч брата мого принесуть
І кинуть на груди мот перетлілі -

Ось ворог питає тї,
Чи син я, мовчить безгомонно -
Вона, наче мармур стотть,
У тузі залякла бездонній.

А потім підносить чоло
І гордо катюзі говорить:
- "Не син мій..." - Чи чуеш? Ні злом,
Ні смертю тї не побориш!

І мати моя відійшла,
О, мати моя, Дольбороса!
Ти впала на краю села,
І катові помсту голосиш.

Та кличеш до зір в вишині:
"Це син мій лежить там забитий".

І серце у крові й вогні
Як камінь промінний облите.

х
х х

О, мати скорботна, устань!
У лузі зозулі співають,
Весна зацвіте золота
У синьому нашому гаю,

Устань же! Устань подивись!
Живі ми, живі ми й могучі!
За нами колони знялись
Й готові на бурі і тучі...

Безсмертя записане тм
У серці - на Долі скрижалях
Хай пісня у серці твоєм
Зніметься у зоряну далечі!

Хай чуєть тт всі світи,
Світи всі й усі океани,
Хай сонцем в безсмертя летить,
Про волю безсмертним півням!

х
х х

І мати устала моя
І полями йде золотими,
І місяць над нею сія,
І з нею ідуть херувими.

І гомін степами іде -
Від срібного Сяну до Дону,
Що завтра засяє нам день
І піснею волі задзвонить.

Чи чуєш це, кате проклятий,
Гремить над тобою вже сталь?

Не страшні торттури Малути,
Бо мати забула вже жаль.

Ти коп'єм пробив тт серце
І вирвав покірність вогнем,
Навіки день помсти не вмёр цей
І мати устане з мечем.

І сина малого до бою
Покличе в Вітчизни ряди,
Ганьбу, щоб змити із кров'ю,
Що злобою ти народив.

Тоді ти захочеш сховатись
Від гніву страшного тт.
На шляхах усіх меш волати,
та місця не буде й в землі!

Усе проти тебе устане:
І люди, і небо й земля,
І кликати буде: тиране!
Тиране! Навіки проклят!

Ось мати устала, іде
Полями, іде вогнями -
За нею вже буря росте,
За нею борці незборимі.

За нею прапори вільні
І сяйво блакитне сіяє -
Над нею воскресні пісні
І сурми звитяжні лунають.

живи, україно, живи!
живи, україно, живи!
живи для могучих походів,
лунає вже дзвін бойовий.

З М І С Т.

	Стр.
Пролог.....	1
Я так ждав.....	2
Знов хмари жорстокі.....	3
В огні моя крива.....	4
...Ми вийшли на шлях.....	6
Поклик.....	7
Три вої.....	11
"Росія".....	18
І знов.....	22
Залізна весна.....	24
Москві.....	26
До Європи.....	26
Сновнена чаша.....	30
Вже йде весна.....	31
Прапор.....	32
Матер долбороса.....	33